

TELEGRAFUL ROMÂNULUI

Nr. 94. ANULU XIV.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul foiei pe afară la c. r. poste, cu bani găta prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețului prenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țări străine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Săbiu, in 27 Nov. (9 Dec.) 1866.

Inseratele se platescu pentru întreaga oră cu 7. cr. sirula cu litere mici, pentru a două oră cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbiu 25 Novembre.

(Adrese.) După cum scim din isvoru pozitiv cetățienii români din Brașiovu au asternutu Escelentiei Sele P. Metropolitu Br. de Siagun'a două adrese, ambe acoperite de numeroșe subscrieri. Precătu amu pututu întielege tîeșrea lor în principiu e un'a și aceeași și se deosebescu mai multu în form'a stilisărei. Ambe esprima increderea în susu laudatulu Archipastoriu, că în unulu din cei doi presiedinti naționali, în afaceri naționale. Escelenti'a Sea, ni se asigură, că a și recpunsu la ambe adresele.

Reflessiuni.

Săbiu 26 Novembre.

„Concordia“ ne invine că „Tel. Rom.“ a dechiaratu comitetulu Dlu Fekete din Blasiu de corporatiune nelegiuita ce involve delictulu turburării păcii și ordinii publice etc. etc. — Noi mai repetim odată, că ni-amu descoperitu numai într'acolo, că amu avutu ocașiune să cetim o harthia oficiōsa guberniale și încă toc'm'a asiā de amenintatore nouă că și Blasianiloru și că numai în acēsta harthia oficiōsa s'a facutu acea inviniere.

De altmintrea ne rezervămu dreptulu că la tempulu oportunu să publicămu acele harthii, că să se înlature perdū'a cea „intu-necōsa“ de dinaintea publiculu.

„Gazeta Transilvaniei“ are o predilectiune deosebită a sgarări în confessionalismu; se întielege că ea totudeun'a se îmbracă în talarulu modestiei și cu o fisonomia care te pune în uimire face pre' nevinovatulu. Asiā nu scim a cātea oră ne pomenim în nr. 92 ca ne provoca a ne lăsa de „demoni“ confessionale. În adevertu mare eruditiune (eor. e din Săbiu) trebuie să presupunem delat acelu ce a inventatu acestu terminu, care între alte esprima și patofirofobi'a sea cu atāl'a ostentatiune. Decātu deca cum-va eruditulu patrafirofobu nu se indeletnicescu cu cetirea foiloru române, ne îndreptămu către Gazeta că să aiba bunetate a caută în „Tel. Rom.“ dela nr. 1 până la cestu de fatia și a ne spune, în care numere amu immultitu noi terminologi'a romāna cu acest'a seu altu cuventu de felulu acest'a? pre care dens'a lu repetēza mai în fia-care numeru, și apoi o rugămu că să nu mai pōrte rol'a cea de . . . și să premērga cu esemplu, seu ce dicem noi? să faca după cum și dice.

Protocolulu

Siedintiei Comitetulu Asociatiunei tranne romāne tînutu în 4 Dec. c. n. 1866 sub presidiulu ordinariu, fiindu de fatia DD. membrii ai Comitet. : Ilustrit. Sea D. Consiliaru de fin. Petru Manu, Ilustr. Sea D. Consiliaru gub. Pavelu Dunc'a, Rev. D. Protosingelu Nic. Popea, Rvrd. D. Protopopu Ioanne Hanni'a, D. Advocatu Dr. Ioanne Nemesiu, DD. prof. Zach. Boiu și I. Popescu, D. bibliotecariu Nic. Cristea, Secretariulu II. I. V. Rusu și Dlu Cassieriu Const. Stezariu.

§ 91. Esc. Sea D. Presiedinte presentēza conspectulu despre starea cassei Asoc. din carele se vede, că fondulu Asociat. — după subtragerea erogatorulu de până acum are în proprietatea sea sum'a de 25.264 f. 18. 5 xr. v. a.

Se ia spre sciintia.

§ 92. Totu din numitulu conspectu se vede cumca D. negot. in Pest'a Ales. Nedelcu a respunsu în obligatiuni de statu Nr. 4876 și 20.644. capitalulu prescriu prin § 6 din statutele Asoc. ad. sum'a de 200 f. dorindu a se face membru fundatoru alu Asociatiunei.

Conclusu. Comitetulu ia cu bucuria spre sciintia, acēsta faptă generōsa a Dlu negotiatoriu Ales. Nedelcu, și conformu §lui 23 lit. d) din statutele Asoc. și va tîne de o detoria placuta alu propune viitōrei adunări gener. spre aprobare spre a i se potē apoi dā diplom'a de membru fundatoru alu Asoc.

§ 93. Se reportēza, că D. negot. in Belgradu Israel Löwi a oferitu la fundulu Asoc. 30 fl. v. a.

I se esprima multiamita protocolarmente, și secret. se insarcinēza ai tramete prin D. Col. resp., cerut'a cuitantia de primire.

§ 94. Se referēza despre tiparirea actelor ad. gen. VI tînutu la Alb'a Iuli'a în 28 și 29 Augustu c. n. — cari facu cu

totulu în tipariu 9 1/2 coli — presentandu-se totu de odată contulu tipografiei archidiecesane pentru tiparirea acelor'a, cu prețulu de 15 f. pentru o colă, conformu conclusulu ad. gen. dela Belgradu din a. c. Nr. VI p. 8.

Conclusu. Comitetulu dorindu, că actele Asoc. să se vendia cu unu prețiu pre cātu numai se potē de moderatu, în sperantia, că inteliginti'a romāna, încă nu va lipsi a se interesă de aceleși: află cu cale a defige prețulu unui esempl. pentru membrii Asociat. numai cu 35 xr. v. a., ear pentru acei'a, cari nu suntu membrii ai Asoc. cu 40 xr. v. a.

Totu deodata decide asemnarea la cas'a Asoc. a esolvirei contulu pentru tiparirea susu numiteloru acte, carele cu broșurarea cu totu, — computata tōta col'a a 15 f. v. a. — face sum'a de 158 f. 50 xr. v. a. (ad. cu 41 f. 50 xr. mai puțin de cātu a fostu sum'a preliminară.)

D. membru alu Comit. Dr. Ioane Nemesiu, că referintele Comisiunei insarcinate cu examinarea concurselor intrate la stipendiulu Asoc. de 80 fl. — pentru carele conformu unui conclusu alu Comit. în siedinti'a din 6 Nov. a. c. § 85 se publicase concursu cu terminulu până în finea lui Nov. a. c., — referēza, cumca la acestu stipendiu au concursu 6 Juristi din patria și totu deodata ca numit'a comisiune de 4 membri ai Comit. pre bas'a documentelor produse și a meseritătiei constatate, a aflatu cu cale a propune în ordine pre 3 insi dintre concurenti pentru acelu stipendiu, dintre cari în loculu întâiu totusi și da opiniunea pre lângă Juristulu în alu III-lea anu, Ioann Pisco.

Conclusu. După mai îndelungate desbateri propunerea comisiunei s'a primitu din partea Comit. Asoc. și asiā cestiunatulu stipendiu s'a conferitu susu numitulu Juristu în alu III anu la c. r. Academia din Săbiu Ioann Pisco cu îndetoria însa că și acestu stipendiatu alu Asoc. să se legitime cu finea fia-cărui semestru scol. despre progresulu făcutu în studia.

Totu deodata se decide asemnarea la cas'a Asoc. esolvirei aceluasi stipendiu în rate trimestrale, pre lângă cuitantia vidimata de directiunea institutulu resp.

§ 96. Dlu bibliotecariu referēza, că Secr. II ia predatu o sabia vechia, că monumentu de anticuitate spre a se pastră în museulu Asoc., cum și două monete vechi de arama.

Se ia spre sciintia cu multiamire.

§ 97. Totu D. bibl. referēza, că D. prof la gimn. c. r. de statu în Săbiu W. Schmidt a daruitu în favōrea bibliot. Asoc. 1 esempl. din opulu seu intitulatu: „die Stamburg der Hunyade in Siebenbürgen“

Conclusu. I se esprime Dlu daruitoriu multiamita protocolarmente și D. bibl. se insarcinēza a-lu trece în catalogulu bibliotecii Asoc.

§ 98. Asemene se referēza, că din partea societătiei sciintifice literarie și artistice din Bucuresci numite: „Ateneulu romānu“ s'a tramesu pentru Asoc. 1 esempl. din fōi'a aceleiasi lunaria intitulata: „Revist'a mensuale“ pre lunile lui Iuniu, Iuliu și Augustu a. c.

Se primescu cu recnoscintia.

§ 99. Se presentēza conspectulu despre interesele intrate la fondulu Asoc. cu 1 Nov. după couponii dela obligatiunile de statu aflatōrie în proprietatea Asoc., acele interese facu sum'a de 29 fl. 6 xr. v. a.

Se ia spre sciintia.

§ 100. Se reportēza despre banii incursi la fondulu Asoc. dela siedinti'a trecuta a Comit. până la siedinti'a acēst'a și anume: a) prin D. negotiatoriu și col. in Lugosiu Iov'a Popoviciu s'a tramisu la fondulu Asoc. parte că taxe restante pre anii trecuti, parte că taxe pre an cur. 30 fl. v. a.

b) Deadreptulu la cass'a Asoc. parte că taxe de m. ord. parte pentru acte, au incursu sum'a de 45 fl. v. a.

§ 101. Rvn. D. vice-presiedinte alu Asoc. Tim. Cipariu prin scrisōrea din 29 Nov. a. c. incunoscintēza, cumca e determinatu cu 1 Ian. c. v. 1867 a edā apromisā fōia periodica literaria pentru filologi'a și istori'a romāna, rugandu-se totu deodata de spriginulu apromisu din partea Asoc. nu intratātu materiale, cātu morale.

Concluzi. Comitetulu primesce cu cea mai via placere această incunoscintiere și se simte detoriu a atrage cea mai încordată atențiune a publicului romanu de specialitate cu privire la imbratisierea și spriginirea acestei foi cu tota caldura, cu cea a daugere, ca Comitetulu Asoc. din partesi conformu concluziului din 6 Martiu a. c. § 19 inca nu va lipsi a dá dupa putintia și impregiurări totu spriginulu seu.

Cu aceste siedinti'a Comitetului Asoc. se incheia pre la 1 ora dupa amedi.

Andrieu Bar. de S i a g u ' n ' a m. p. I. V. Rusu, m. p.
Presiedinte. Secr. II.

Diet'a Ungariei.

Pâna in momentulu de fatia abia s'a terminatu desbaterile asupr'a celoru doue propuneri a lui Deák și Tisza, despre cari amu fostu atinsu dupa unu telegramu și dpa altulu amu impartasitu propunerea lui Deák pre largu. Din discursurile ce se rostira pâna acum in diet'a ung. vedemu, ca de-si oratorii împartiti in doue tabere marcate și cu totulu diferite un'a de alt'a, ambe aceste doue tabere alérga spre unulu și acelasi scopu, cátra o cátu mai mare independintia a Ungariei fatia cu celelalte provincii séu tieri de coróna ale monarchiei austriace. Acést'a e tem'a principala a cuventârilor ori cátu de varie s'aru vedé variatiunile din cuventârele cele lungi și imbracate in o abundantia de figuri oratorice.

Cátu pentru ajungerea scopului dietei, inca suntemu departe de a i puté spune rezultatulu, pentruca dupa pornirea lucrurilor, mai suntu póte inca multe desbateri pâna sa ajunga treb'a in tramitarea adresei, a cárei scheletu e depusu in propunerea lui Deák.

Pentru o óre-si care orientare sa punemu inaintea cetitoriu-lui unele estrase cátu de mici din unele cuventâri de pâna acum ale sesiunei de fatia.

Colomanu Tisza deschide sírulu, se intielege ca pentru cá sa apere și justifice propunerea sea. Elu culminéza in aceea, ca regimulu pretinde cá Ungari'a sa-si paraséca mai întâi drepturile sele și a p o i sa-si capete constitutiunea sea. Elu pretinde in sa cá regimulu sa restatoresca constitutiunea in integritatea ei nevatemata și diet'a sa pasiesca in intielesulu acést'a in modu decisu; acést'a o cere politic'a cea sanetósa, precautiunea și detori'a. Br. E ö t v ö s statoresce mai întâi punctulu seu de manecare intru aceea, ca ambe propunerile arata, ca gravaminele tieri nu suntu delaturate prin rescriptulu celu ce a redeschisu diet'a. Dupa mai multe argumentári despre necesitatea unui ministeriu responsabilu ajunge la parerea ca principiile elaboratului comisiunei despre afacerile comune nu suntu periculóse pentru independintia Ungariei și se potu luá in desbateri și inainte de a avea regimulu responsabilu, ba e de convingerea ca acést'a e tocma de doritu, pentruca dela sanctiunea pragmatica incóce inca nu au mai avutu diet'a sa delibere asupr'a unui actu asiá insemnatu și asiá e de lipsa ca in privinti'a acést'a sa se formeze o o p i n i u n e p u b l i c a in tíera și afara de tíera. Continuarea lucrârilor comisiunei de 67 nu se póte privi de o slabiciune séu concessiune. Mai revenindu odata asupr'a ministeriului responsabilu cu care firesce ca aru merge lucrurile și mai iute și mai bine, densulu totu nu desperéza pentruca déca diet'a unгурésca, carea și inainte de 1848 nu au avutu ministeriu responsabilu a sciutu sa castige invingerea principiiloru liberale și acum va puté esoperá aceea ce e dreptu, déca nu dela regimulu de fatia dela celu urmatoriu, și asiá voteza pentru Deák. Cont. Bel'a K e g l e v i c h vine asupr'a impregiurarei ca ce s'aru intemplá candu natiunea germana si-aru reclamá pre fratii sei din Austri'a, și Ungari'a aru fi legata prin contractele afaceriloru comune? E pentru unione personala și votéza asiá dara pentru Tisza. Baltasar H o r v á t h incepe a remonstrá contra intentiuniloru regimulu de a privá pre Ungari'a de continuitatea de dreptu. In decursulu cuventârei sele in sa vine la conclusiunea ca Ungari'a numai pre lánge Austri'a póte sa traiéscu. Elu conclude ca intarindu-se Ungari'a se inláresce și Austri'a; cadiendu Ungari'a și Austri'a trebuie sa cada. Pentru realisarea celei dintâi și incungiurarea celei din urma impregiurári afla bune afacerile comune prin urmare și desbateri lor și asiá e pentru Deák. Oratorii cari mai urméza vorbescu totu in acelasi intielesu fia-care dupa partit'a sea.

Foile centralistice din Vien'a striga din respúteri ca impacarea va fi impossibila, pentruca unгурii nu uita și nu invatia nimic'a; cele care aveau óresi care aeru de unu dualismu moderatu, inca sa temu ca diet'a Ungariei din ce va simti pre regimulu mai gata spre a face cessiuni cu atát'a voru fi și pretensiunile ei mai mari. Se unescu cele mai multe voci intru aceea, ca la intemplare cá regimulu sa impace pre unгурi dupa voi'a și placulu lor, greutatele numai aru cresce și s'aru inmulti, pentruca atunci aru incepe nemultiamirea popórelor asuprite.

Adeverulu cestu din urma e necontestabilu, pentruca unde potu sa fia in unu statu civilisatu și constitutiunala astadi popóre fára drepturi și asuprite? in sa sa nu ne grabimu cu cuventulu celu din urma acum candu abia se incepú activitatea dietei, candu lucrurile inca n'au venitú asiá dicendu in adeveratulu lor cursu. Un'a

sa insemnámu inca, ca in diet'a unгурésca s'a aflatu și unu magariu br. Simonyi din stángea, carele sa vorbésca in favórea natiunalitatiloru. Noi o inregistrámu acést'a lánge apelulu lui Eötvös la opiniunea publica, fára de a legá de dens'a nisce fantasii optimistice,— simplu cá unu semnu alu tempului mai nou.

Eveneminte politice.

S a b i i u in 26 Novembre.

Din Vien'a se telegraféza ca Maj. Sea Imperatulu primesce astadi adres'a dietei din Austri'a de josu. — Diet'a din Pest'a au terminatu joi desbaterile asupr'a celoru doue propuneri a lui Deák și Tisza. Venindu aceste la votu, a lui Deák au avutu majoritatea voturilor (227; pentru Tisza 107; 50 absente.)

Eri s'a alesu comisiunea adresei. Membri suntu: Deák, Andrassy, Eötvös, Sztkirály, Antoniu Csengery, Somsich, Miko, Kemény, Lonyai, Gozsdá, Bezerey, Vaj, Gorové, Zeyk, Rannicher.

Precandu dupa foile oficióse germane intre Austri'a și Rusi'a aru domni relatiunile cele mai bune, pre atunci díce o fóia oficiósa ce apare in Vien'a in limb'a francesca urmatórele:

„Ori-care regimulu sa incungiure a face agitatiuni pre terenu streinu. Austri'a in privinti'a acést'a este cu totulu nevinovata; déca s'aru puté díce acést'a și despre tóte celelalte regimuri, atunci s'aru stinge o agitatiune carea are de scopu, sa ne faca sa credemu in esistinti'a unei cestiuni galitiane. O astfelu de cestiune nu esista și regimulu va sci luá mesuri potrivite spre a incungiurá cá nici sa nu se ivéscu.“— Noi dorimu díce „Zukunft“ totu deodata tare, cá din nici o parte sa nu se aduca o cestiune polona pre tapetu, cáci acést'a s'aru puté aduce dupa tendinti'a contrariloru in combinatiune cu o cestiune galitiana. —

Diariile oficiale nu vorbescu in tempulu mai dincóce despre relatiunile din Candi'a. Insa pacificatiunea acést'a se denéga și luptele s'aru fi inceputu de nou. Dupa scirile ce le avemu mai próspete, insurgentii nu viséza de supunere, ci suntu determinati, a se aperi in positi'a lor, pâna la estremu.

Crestinii din Turci'a suntu otáriti, a incercá scuturarea jugului, carele din di ce merge se face totu mai nesupportabilu. Chiaru și Turcii suntu petrúsi de convictiune, ca se apropie finitulu imperiului lor. Macedoni'a, Tesali'a, Albani'a intréga și Serbi'a vechia suntu intr'o ferbere periculósa, Bosni'a inca nu va lasá sa ascepte multu dupa sine, și asiá se póte, cá popórele sa incépa cestiunea orientale.

Foile oficióse din Belgradu constatéza din primirea senatorulu serbescu Marinovic la curtea din Petropole, ca intre regimulu principelui serbescu și intre regimulu rusescu aru domni relatiunile cele mai cordiali.

D e s u b P r e d e l u Octómvre 1866

III.

(Urmare și capetu din nr.ii 88 și 89.)

Candu dau parinti copii la scóla sa nu créda ca cu acést'a au facutu totu ce e de lipsa pentru crescerea copiiloru lor. Sa nu créda ca acést'a va desradacina tóte naravurile cáte a aflatu locu in anim'a fiitoriulu cetátienu in cas'a parintésca și in pregiurulu acelei'a, pentruca de o parte acést'a e fórtu greu, de alta invetiatoriulu are mai putina ocaziune de a intrá in anim'a fiacáru'i și póte nici nu scia cum, séu nici nu se intereséza séu póte ca elu are grige de a desvoltá numai mintea și de ai inmulti cunoscintiele, ca celu multu sa se póta produce cu elevulu seu la esamenu. Trebuie sa observámu ca noi privimu aici lucrulu cum e in multe casuri, și nu cum aru trebui sa fia.

Scólele mijlocii precum suntu gimnasiale iara au mai multu cu mintea copilului seu tenerului de a face. Ele presupunu basea culturei animei de a casa și ce mai potu face este ca ele priveghéza, cá sa nu patimésca sa nu degenereze aceea. Ele presupunu și religiositate și pietate cátra cele ale religiunei, de aceea de-si se propune inca religiunea in trensele, ele suntu mai indrasnetie fatia cu elevii lor și i ducú síle arata și religiuni și obiceiuri și caractere de prin alte religiuni vechi, mai alesu din tempurile clasice; presupunu in sa totudéun'a, ca acei dusi prin templele aceste pagáne; cei cároru li se deschidu ochii și pentru alte párerii despre religiunea crestina, au ajunsu acolo incátu si-au insusitu principiulu: „ca un'a e religiunea, carea sa-ti impace consciinti'a; pre celelalte in sa sa nu le despretiúesci, pentruca atunci vatem convingerile religióse ale altor'a, cari in acést'a privintia se deosebescu de tine, in unulu séu altu modu (suntu de alte confessiuni). Si precum nu-ti place tie sa-ti despretiúéscu cine-va confessiunea ta, asiá trebuie sa cugeti, ca nici altui'a nu-i place sa-i despretiúesci pre a lui.“

Din cele de pâna aci se vede asiá dara, ca parinti au sa puna basea la cultur'a animei, scóla sa ajute mai tárdi parintiloru in acést'a privintia, pre lánge implinirea misiunei de a cultivá mintea, prin inmultirea cunoscintiloru, dara apoi și un'a și alt'a trebuie sa scóta din isvorulu celu nescaveru alu religiunei, carea nu se póte altmintrea face decátu numai prin bisericu. Déca voru contribui toti factorii acesti'a la cultur'a cui-va

atunci și anim'a și mintea se cultiva de o potrivă. Atunci vomu avé ómeni întiepti și cu probilitate, caractere bune, căroru ce e sântu, li e și lor sântu și ce e pecatu și uritu, li e și lor pecatu și uritu. Atunci societatea e societate de ómeni; altmintrea e o societate de animale conduse de instinctulu celu mai ticalosu alu egoismului, căru și jertfese cine-va, cá lui Molochu, și fii sei, între sunetele chimvaleloru și ale trambitelor, adeva, ale fraselor celoru mai seducátore: de liberalitate, natiunalismu s. a. l. — Nu amu disu și nu dîcu reu acei ce dîcu: ca cultur'a mintiei fára de cea a inimei e periculósă.

Betranii nostri se vede ca nu au cugetatu la impregiurările aceste, nu au cugetatu la aceea ca fiii lor cum voru fi esítu de inzestrati de acasa cu armele spiritului séu mai bine ale animei, candu au plecatu la scólele, cari la noi au fostu ale strainiloru, unde in locu de a fi nutritu putinulu ce l'a suptu cu laptele mamei și l'au scosu din cas'a parintésca, a cautatu póte a fi inlaturatu, séu in casulu celu mai bunu a fi negligitu. Urmarea nisuintiei de a instriná pre cine-va de cátra aceea ce mai nainte ia fostu sântu séu de alu face numai nepasatoriu, au fostu ca i s'a slabitu puterea morala, și atátu santieni'a cátu și cinstirea au devenitu nisce lucruri de risu și despretiu, séu ce e și mai reu, nisce masce, sub care sa se ascunda cine-va, cându va sa insceneze ce-va infernalu.

Dara reulu nu se opresce aci. Alti mai slabi și a căroru judecata nu are atât'a atitudine, vinu la credinti'a ca déca celu cu invetiatura nu tine multu de santieni'a cutărui și cutărui lucru, la ce sa tina și elu? Vede d. e. pre altulu pre care-lu crede omu invetiatu, ca nu cerceteza biseric'a, face și elu asemenea; aude despretiuindu și criticandu scriptur'a, i denega și elu respectulu de mai înainte. Tote invetiaturile date de biseric'a, prin antestatorii ei și cuprinse in scriptur'a, pre cari se baséza societatea ómenésca, se clatina in anim'a lui. Siguranti'a reciproca se surpa și in fine bratiulu celu mai vertosu alu unei justitie de feru, numai póte impedecá desolarea de familii și de societáti.

Cá sa incungiurámu tóte aceste aru trebui sa cugetámu, ca și alte popóre suntu culte și au invatietura, dara sciu cá sa-si respecteze biseric'a și pre fruntasii sei; ceea ce li e sântu respectéza cá pre o santienia. Cu cátu unu atare individu sta mai susu in societate cu atât'a elu servesce de modelu celoralti intru tóte cele bune. Asiá sa fia și la noi și atunci toti ne vomu induleci de bunatatea culturai și a civilizatiunei, pre careu sa nu o schimbámu cu spoitur'a de civilizatiune, atunci și cei betráni nu voru avé ocaziune a se plange asupr'a celoru tineri ci se voru buenrá de ei.

Brasiovu 21 Novembre 1866.

In numerii 88 și 90 ai „Gazetei Transilvaniei“ Dlu Redactoru Muresianu și uita lde tóta bun'a cuviintia, cu carea trebuie sa se póte fia-care omu in societate; și uita a-si pastrá barmu aerulu de omu prudinte și de literatu románu; și uita chiaru, ca fói'a Dsele publica — celu putinu la aparintia — solidaritatea, cáci altfelu acesti numeri n'aru puté lucrá cu atât'a falsitate și malitia anumitu pentru scisiune, nu numai in sinulu natiunei, ci chiaru și aici între noi, conlocutorii Dtale.

Bine, ce tendintia a pututu avé Dlu, candu scrie in publicu prin jurnalulu seu nr. 88, ca numai unii negociatori slabi de caracteru si-au retrasu plenipotentia, dar elit'a cea grea nu, candu faptele, faptele — au frasele, dle Redactore! — dau de minciuna asertele Dtale atátu de invederatu! fii bunu spune cu numele pre Brasiovenii, cari mai au vr'o plenipotentia data Dloru G. B. și Dr. I. R.?

Vedí Dle, nici unulu nu mai e, fiindca toti si-au retras'o, și Dta ai fati'a a vorbí cu o usiurintia atátu de contraria positiunei și etatei Dtale, numindu pre toti slabi de caracteru. Si déca e cá sa vorbimu cu limb'a Dtale, atunci ce numire meriti Dta, care ai sedusu pre unii și pre alii cu minciuni, de a subscrie acea plenipotentia.

Ne mirámu, cum unii ómeni invinuescu pre alii de desbinatori, candu tocmai ei suntu desbinatori și unelte ale desbinárei! Póte ca ei au „mestesiugulu“ acest'a anumitu, fiindca nu numai in natiune, ci și in societatea mai angusta, ba chiaru in sinulu familielor lor au saditu scisiunea. Gáciti pentru ce?

Putini literati, putini barbati are natiunea romána; și pentru astfelu de lucrári, pentru astfelu de inaintare și pentru astfelu de morala si-ascutu unii din ei mintea și pen'a!?

Ir nrulu 90 alu aceleiasi Gazete vine D. Muresianu pentru concordia și pentru pace — a cărei turburare o cauta cu lumina-rea — și scrie acestea:

„Séu déca aru fi venit, — cá sa se tramita adresa de in-credere și ca in urm'a acest'a s'aru fi și facutu un'a. Adresa de incredere fácuta pe poruncéla nu esprima opiniunea cea ade-verata.“

Cu acestea dle Muresiane, ai atacatu tóta societatea románilor din Brasiovu. Dta, candu-i defaimedi, pâna acolo mergi, a i calificá atátu de simpli și de vili, incátu sa faca adresa „pe poruncéla“? Pâna acolo mergi, a presupune și a publicá despre

noi și barbati nostri de incredere lucruri, nascocite numai in cá-pulu Dtale, spre a Te scóte din rusinea, in carea Te surpasi in-suti! Dle, Te cunóscemu. „Eu nu sciu și nici nu credu, sa se faca adresele aceste pe poruncéla; insa ce peccatele sa facu, cá sa esu din glodu. Eata ce! O minciuna trebuie acoperita cu alta minciuna: sa dîcu, ca adresele suntu facute pe poruncéla! Asiá nu numai ca esu la uscatu, ci inca trecu de omu liberalu!“ — „Iute péna și hartia, panacandu nu mi fage ideea cea buna!“ — Eata Dle, fotografi'a cugetului Dtale!

Representatiunile tuturor bisericilor din Brasiovu și negociatorii cá cunoscuti zelosi pentru binele comunu, cá unii, cari nu puteau sa nu se abata dela calea, in care i ajutasesi și Dta a se incurcá; cá unii, cari pricepura, ca esista dóue căli: legale și ilegale, de a se luptá cine-va pentru drepturile natiunei, cá unii, cari potu gresi, insa nu potu perseverá in gresiéla, dupa ce o cunoscu cá atare; cá unii cari nu mai puteau stá luati in numerulu alor DVóstra, cari tóte barfelele le-ati adusu asupr'a capului bisericeii nóstre: au otáritu a face adres'a de incredere capului lor bisericescu și unii dintre cei doi presiedinti ai Congreselor natiunale; și adres'a acést'a s'a și fácutu cu sute de subscrieri și cu sigile. Subscrierile nu s'au fácutu pre subt ascunsu și in trecatu pre ulitia și luandu pre unulu cáte unulu, cum le-ai adunatu Dta, ci in adunare dupa desbatere, s'au subscriu.

Dle! Déca Dta esti angajatú cui-va, cá sa-i faci „tréba“ cu fói'a Dtale, crede-ne ca déca ne ai lasá pre noi in pace, nu ti-aru imputá angajatorulu nimic'a, de óre-ce cu acést'a și cu altele de acestea nu-i faci tréba. Dór scii și Dta proverbiulu romanescu, ca „cu minciun'a póte ca prándiesci, dar de cinatu nu mai cini!“ —

Nisce Negotatori.

Boianu 12 Novembre a. c.

(Estrasu din o corespundintia.) Conformu actelor sinodali din anulu 1864 s'au tinutu in 10 Nov. a. c. in comun'a Boianu, protopopiatulu Cetátiei de balta sinodu protopopescu sub presidiulu Par. Protop. George Tamasiu pentru organizarea Protopopiatului. — Dupa seversirea servitiului ddiescu se adunara toti preotii cu P. Protopopu in frunte in cas'a parochului localu D. Ch., unde dupa chemarea duchului sântu cu „Imperate cerescu!“ se facú organizarea și alegerile amesuratu §§-loru respectivi din actele sinodali, decurgendu tóte in ordinea cea mai buna. In fine Par. Protópopu incheiá sinodulu cu o cuventare potrivita.

Principatele române unite.

Marti la 15/27 Nov. s'a deschisu prim'a sesiune a primei legislature a constitutiunei din 30 Iunie, in sal'a adunárei deputátilor, conformu programei publicate in „Monit. oficiale“.

Solenitatea aru fi fostu in adeveru mare, déca tempulu n'aru fi fostu improtivitoriu. Déra unu poleiu alunecosu, și plóia continua, permisesse numai celoru mai curagiosi sa iésa pe strade și sa urce dealulu mitropoliei.

La 12 óre muzicele și tunurile anunciau venirea Domnitoriului in mijloculu representatiunei natiunale. M. Sea a intratu in sal'a care l'a primitu in aplaude și hura! generale.

Discursulu s'a ascultatú cu cea mai mare atentiune de cátra toti. Este fórté deveratu ca in acestu discursu alu tronului erau și passage cari inaltiau animele, erau și passage cari veseleau fetiele, erau și passage cari posomorau fruntile.

Meritulu negresitu și a unoru și a altor'a este alu primului ministru contitutionalistu, d. Ioann Ghika, din a căru péna nu póte scapá nimic'a care sa nu fia bine ganditu, bine studiatu, bine disu.

Acestu memorabile discursu alu tronului, asediatu la loculu seu eminent in istori'a patriei, este meritu sa intretina multu tempu și conversatiunile prin diferitele cercuri ale societátei, și pressa, și cugetárile, și lucrárile parlamentului románu in ambele sele sectiuni.

„Tr. Carp.“

Noi l'amu publicatu in nrulu trecutú.

Joi sér'a, 17/29 Nov. s'a tinutu solemnitatea de deschidere a atheneului románu, (vedí și nrulu viitoru R.) anuciata prin acésta fóia Duminec'a trecuta.

Mari'a Sea Domnitoriulu, Eminent'a Sea Mitropolitulu primatu, d. ministru alu Instructiunei publice, și unu publicu alesu și numerosu de barbati și femei, asista la acésta solemnitate, unde, o constatámu cu fericire, se dede dovéda despre aventulu ce in curendu are sa-si ia literatur'a artile și sciintiele, și la noi, incurgiate prin present'a Mariei Sele Domnitoriului la solemnitatea acestei institutiuni creata sub ministeriulu dlui Nicolae Cretulescu, și de cátra publicu a căru amore se vede crescandu pentru dezvoltarea și prosperarea culturai románe.

Interessulu și impacienti'a tutor'a la reinceperea lecturilor de sér'a atátu de placute și folositóre, se vedú inca si din graba, cu care invitatii fura adunati, astfelu ca cu o óra mai nainte de ór'a inceperii solemnitatiiei sal'a erá plina.

La 8 óre Mari'a Sea Domnitorulu intra in sala in intonárele unui imnu cantatu de cátra corulu de musica vocale alu desfiintiatului conservatoriu de musica și declamatiune, și in uratele salei

intregi. Mari'a Sea intră precedatu de presedintele d. Scarlatu Rosetti până la locul destinat M. Sele, unde-i prezentă unu buchetu.

Dlu Aurelianu, unulu dintre membrii atheneului, citi o dare de séma despre lucrările atheneului român, în care se facu istoricul creatiunii atheneului, fără a se spune ca creatorele acestui atheneu fu ministrulu Cretulescu, și în siru se facu o espunere pe scurtu despre lucrările membriloru sei.

Dupa acést'a unu concertu de piano, de violina și de violoncelu fu executatu admirabile de cătra dn'a Riureanu, dlu Voinescu (junele) și d. Petrescu. Junele d. Balabanu delectă urechi'a publicului prin o aria româna cantata de dlui cu o voce putinte.

Mai multe persóne continuara concertulu.

Apoi d. Bacaloglu esplică și facu câte-va productiuni de fisica, și aretă progressulu la care a ajunsu sciintia acést'a.

Concertulu reincepú, și M. Sea Domnitoriulu parasí sal'a petrecutu iarasi de presedintele d. Scarlatu Rosetti și de membrii atheneului.

D. V. A. Urechi'a, surprinse publiculu cu cuvintele pline de amaraciune: Poesi'a a muritu! dómneloru și domniloru! poesi'a a muritu!!! și asupr'a acestor'a declama o critica severa pe unu tonu lamentatoru, amintí numele a câti-va din vechii poezi ai nostri: Heliade, Negruzzi, Alessandrescu, Alesandri, Bolintinénu, spuse ce faceau mai înainte și ce facu astadi, și termină cu acestea ca: „Poesi'a n'a muritu pe câtu tempu va mai trái unu singuru român!” și reciti câte-va poezii ale juniloru poezi: reposatulu Deparatianu, Nicoleanu etc.

D. Stanescu incheia solemnitatea printr'o espunere asupr'a lucrărilor de arte: pictura, architectura, etc. insirandu diferitele opere ale artistiloru români, între cari d. Aman ale cărui opere se urcă la numerulu de 200 bucăti.

Varietăți.

Multiamita publica.

P. O. Dnu Protopopu Iosifu Brancovanu, carele au daruit Seminarului archidieceșanu gr. or. de aici un'a cantitate fôrte însemnata de legumi, și e asiá dara celu dintâiu, carele dela infintiarea acestui institutu, l'au spriginitu în acestu modu, i se aduce pentru acést'a marinimositate démna de imitatu multiamita publica dela

Sabiiu 7 Decembre 1866 c. n.

Inspectoratulu Seminarului archidieceșanu gr. or.

* * La gimnasiulu rom. cat. din Clusiu s'au intemplat o scena trista. Spargandu-i-se profesóru lui K—s o feréștra, elu numai decátu luá pre elevii sei la cercetare, cá sa afle, carele dintre ei au facutu acést'a. Au mersu insa până într'acolo, de au batutu și maltratatu pre doi copii (de român) din clas'a 3. gimn. într'unu modu asiá de neumanu și crudelu, încátu dupa parerea mediculu, respectiviloru le trebuie dóne până în trei septemâni, cá sa se póta restitui (vindecá). Elevii n'au fostu nici unulu vinovatu, prin urmare nici n'au pututu marturisi nimic'a.— Profesorulu respectivu, calugaru misericordianu, este depusu din profesoratu și totu deodata s'au inceputu investigatiune incontr'a lui.

* * Din prinsórea comitatului Hunedórei, din Dev'a, au fugitu în 16 Nov. unu condámnatu periculosu; dupa scrisórea prigonióre numele lui este Georgie Moldovanu alias Julius Bathory,— Iosifu Lazaru, George Bosi; elu este în etate de 23—24 de ani, casatoritu, tata la patru copii, de religiunea gr. or. Elu díce dupa impregiurâri ca locul nascerei sele este Alb'a Iuli'a, Hatiegu, séu Sz. Udvarhély. În deobsce se face pre sine carausiu, mesariu, speculantu de vinu și farina, teatralistu, invatiatoriu, séu preotu rumanescu.— Celu putínu asiá cetimu în foile neromâne.

* * Unu tiganu din jurulu Sabiiului merse în Turnisioru și promise la ómeni, ca elu le va procurá lucru cu plata buna la directiunea de cladire; i trebuie insa bani pentru timbrulu supliciei. Mai mlti i si dederu numai decátu bani spre scopulu acést'a. Dara preste putínu vediura ómenii din Turnisioru, cá suntu insielati si adusera pre tiganulu la forulu judecatorescu, carele acum'a se afla în arestu.

Publicarea

baniloru incursi la fondulu Asoc. tranne române dela siedinti'a Comitetului din 6 Nov. a. c. până la siedinti'a aceluasi din 4 Decembre c. n. a. c.

1) prin d. Senatoru și col. alu Asoc. în Belgradu Nicolae Berghianu s'a tramisu la fondulu Asoc. unu ofertu frumosu, de 30 fl. v. a. din partea dlui negutiatoriu în Belgradu Israel Löwi, (neromânu).

2) prin D. negutiatoriu și col. Asoc. în Lugosiu Iov'a Popoviciu s'a tramisu la Asoc. cá taxe rest. și anume: a) dela D. Dr. Aureliu Maniu taxe rest. pre an. 1863/4 5 fl. b) dela D. castelanu Ioann Iovitia pre an. 1863/4 5 fl. c) dela D. negutiatoriu Constantinu Udrea pre an. 186³/₄, 186⁴/₅, 186⁵/₆ și 186⁶/₇ a 5 fl. cu totalu 20 fl. Sum'a 30 fl.

3) Dela D. negutiatoriu în Pest'a Alessandru Nedelcu s'a primitu la fondulu Asoc. în obligatiuni de statu sum'a de 200 fl. (facendu-se prin acést'a numitulu Domnu membru fundatoru alu Asoc. tranne române).

4) Dela D. prof. gimn. în Craiov'a Sim. P. Miháli pentru 10 esemplarie vendute din act. ad. gen. I—V s'a primitu 20 fl.

5) A mai incursu la cas'a Asoc. tranne: a) dela Dlu. Dr. Basiliu Szabo cá taxa pre fia-care anu, și anume pre an. 1865/6 20 fl. b) dela Dlu. Senatoru Petru Rose'a cá taxa de m. ord. rest. pre an. 1865/6 5 fl.

Dela Secretariatulu Asoc. tranne române.

Sabiiu în 4 Decembre n. 1866.

Nr. 42—2

Citatiune edictala.

Prin carea Ann'a Manea din Sisnau tintulu treiscauneloru în secuime, carea de 7 ani cu necredintia au parasitu pre legiuitulu seu barbatu Alesandru Barsanu din Marcosiu, Comitatulu Albei de susu, fugindu în lume cu unu tiganu din Dalnocu, anume Misca Puiu, și nesciundu-se locul ubicatiunei ei, se citéza prin acést'a cá în terminu de o ¹/₂ de anu cu atátu mai vertosu sa se infatiosiedie înainte subscrisului foru protopopescu, cu cátu ca la din contra se va dá divortiu barbatului seu la intielesulu SS. Canoné ale bisericei nóstre dreptucredincióse resaritene, și în absenti'a densei.

Forulu Protopopescu gr. res. ortodoxu alu Tractulu Hidvégului. Elöpaták 1 Noemvre 1866.

I o a n n M o g 'a Protopopu alu tract. Hidvég.

Assicurazioni Generali cu privil. c. r. in Triest,

intemeiata în anulu 1831, cu unu fondu de sigurantia dupa bilantiulu, publicatu în 17 Octobre 1865, de 23 milióne și 894619 f. 70 xr.

primesce prentu premii fôrte potrivite:

- asecurantii contr'a pagubiriloru prin focu;
- asecurantii pentru viétia ómeniloru, cu și fără profitu, de capitale, pensiuni și rente, precum și asecurantii de zestre.

Societatea, indreptatita de a esercea tóte plasele de asecurantie, cari suntu iertate dupa legi, au fostu dintre tóte institutetele austriace de asecurantie cea dintâiu, carea au introdusu asecurantiile viétiei și au purtatu inca din inceputu neintreruptu grija pentru ele, cá sa oferesse participatoriloru tóte comoditátile ce suntu impreunate cu o soliditate duratére a societátiei.

Între combinatiunile diferite ale asecurantieloru pentru casulu de mórte ne oferesce la tarifulu II cu profitu inlesniri deosebite, de órece la cesteá din urma da societatea participatoriloru din profitulu, ce resulta, 75°/₁₀₀, prin ceea-ce se reduce plat'a premiiloru la o suma cum se póte de mica.

În anulu 1862 se urca profitulu de împártire la 74²⁷/₁₀₀ pr. în anulu 1863 se urca profitulu acést'a chiaru și la 98⁶⁴/₁₀₀ proc.; în anulu 1864 la 70⁸³/₁₀₀ proc.; în anulu 1865 la 13 proc. și în anulu 1866 la 25⁶¹/₁₀₀ proc. ale premiiloru platite. Fôrte observabilu este, ca daun'a (pagub'a) ce se póte face într'unu anu o portá institutulu singuru; folosulu acést'a este fôrte mare, de óre-ce bilantiulu se incheie din anu în anu, eara profitulu ce se cuvine în privinti'a politieloru, cari-si perdu valórea prin mórtea asecuratului s'au prin incetarea, de a plátí premiele, trecu în proprietatea celoru-lalti participatori.

În ce mesura urcata a esperimentatu societatea folosinti'a sea se vede de acolo, ca ea au platitu dej'a dela inceputulu ei

5 milióne și 745,467 f. 79 xr. pentru daune în urm'a mortiei a **2709** partite asecurate **3,073,817.**

Reservele, cari se urca

la 11 milióne 726,124 f. 74 xr.

precum și celelalte fonduri

Sum'a, carea asecura societatea dupa bilantiulu mentionatu, au ajunsu la cif'r'a cea fôrte însemnata mai multu de

759 milióne fiorini,

cu unu venitu de premii și interese de

7 milióne și 200,000 fiorini,

în care insa nu se cuprinde și sum'a cea însemnata a tontineloru și a venituriloru pe viétia.

Ajudecarea acést'a via ne da documentulu celu mai adeveratu despre increderea din tóte pártile, de carea se bucura societatea în urm'a apretiuirei acurate a soliditátiei administrárei sele interne, eara prin sumele enorme de garantia se oferesce publiculu tóta siguranti'a, ce se póte dori.

Subscri's'a agentia principala se recomanda dara onoratului publicu, doritoriu de asecurantie, a se adres'a în ori ce casu cátra dens'a, și ea este gat'a de a servi cu orice informatiuni în privinti'a acést'a. Sabiiu în 1 Augustu 1866.

Agenti'a principale a asecurantieii generalli cu privilegiu c. r. in Triest:

Paulu Nendvich.